

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การจัดอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ เป็นโครงการที่กรมการฝึกหัดครู ได้จัดดำเนินการอบรมขึ้นตามวิทยาลัยครูต่าง ๆ ทั่วประเทศ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2521 จนกระทั่งปัจจุบัน เพื่อช่วยสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้มีโอกาสเพิ่มพูนสมรรถภาพทางด้านการสอน การทำงานและคุณวุฒิ ถึงแม้ว่าโครงการนี้จะเปิดดำเนินการมาหลายปีจนมีบัณฑิตจบไปแล้วเป็นจำนวนมาก แต่ก็ยังมีปัญหาและอุปสรรคอีกมาก ไม่ว่าจะทางด้านตัวผู้เข้าอบรม หลักสูตรที่ใช้อบรม การดำเนินการอบรม ตลอดจนประสิทธิภาพของบัณฑิตที่ผ่านการอบรมไปแล้ว สิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาที่ต้องการคำตอบ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขโครงการ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหาดังกล่าว อันจะได้แนวทางที่เป็นประโยชน์แก่การฝึกหัดครูสืบไป การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงเท่านั้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

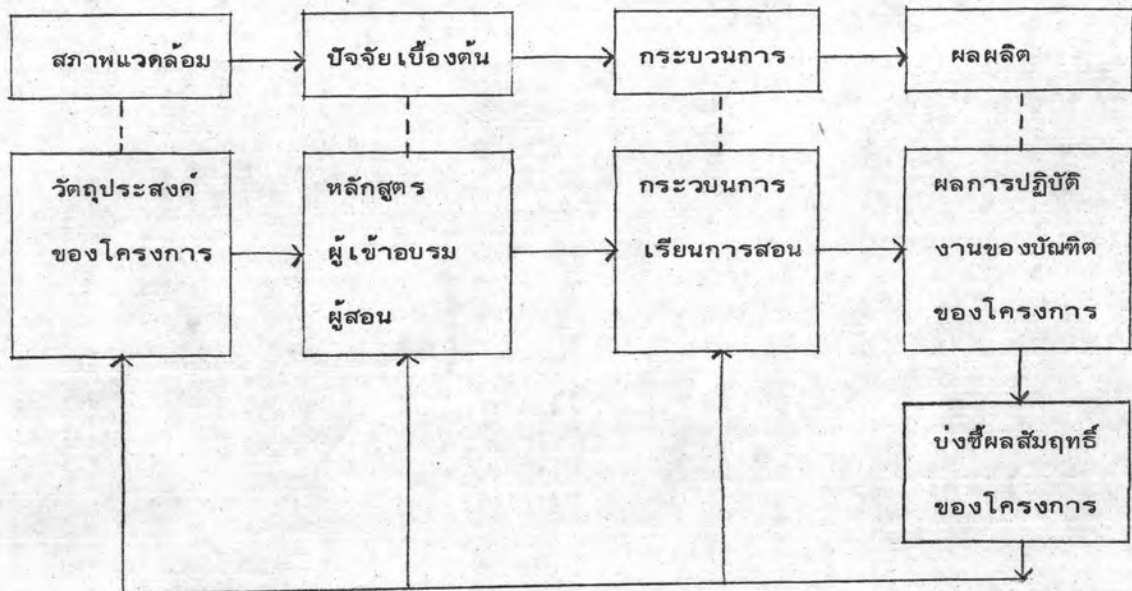
การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ คือ

1. เพื่อศึกษาความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายการศึกษาของการฝึกหัดครู
2. เพื่อศึกษาสภาพรวมของปัจจัยเบื้องต้นของโครงการอบรม ได้แก่ ผู้สอน ผู้เข้าอบรมและหลักสูตรที่ใช้อบรม
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม ผู้สอน และบัณฑิต เกี่ยวกับการดำเนินการอบรม
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต เกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตที่สำเร็จการอบรมไปแล้ว

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้ คือ

1. แนวทางในการวิจัย เพื่อประเมินโครงการ ดังแผนภูมิของการประเมินดังนี้คือ

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บัณฑิตที่สำเร็จการอบรมในปีการศึกษา 2527

ผู้เข้าอบรมที่กำลังอบรมอยู่ในระหว่างปีการศึกษา 2528 อาจารย์วิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตที่จบจากวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยศึกษาจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ และผลงานวิจัยทางด้านลักษณะของครูที่ดี แล้วนำมาปรับปรุงเข้ากับปัญหาของการจัดการอบรมที่ได้จากการสัมภาษณ์ครูและบุคลากรที่เข้าอบรม นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความแม่นยำทางเนื้อหา จึงได้แบบสอบถามออกมา 2 ชุด ดังนี้ คือ

3.1 แบบสอบถามฉบับที่ 1 เพื่อประเมินโครงการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการของวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง ทางด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรม ใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ อาจารย์ ผู้เข้าอบรม และบัณฑิต อ.ค.ป.

3.2 แบบสอบถามฉบับที่ 2 เพื่อศึกษาผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตที่จบจากโครงการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการจากผู้บังคับบัญชา เป็นแบบสอบถามที่ใช้ประเมินผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตที่จบไปทำงานแล้วว่า ผลการปฏิบัติงานในปัจจุบันนี้ดีขึ้นเพียงใด

เมื่อเทียบกับก่อนเข้ารับการอบรม

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. วิเคราะห์เอกสารและหนังสือต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแผนและนโยบายของการจัดอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ
2. วิเคราะห์เอกสารและหลักสูตรการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2519 ในระดับปริญญาตรี 2 ปีหลัง
3. วิเคราะห์ข้อมูลทางด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นร้อยละ
4. วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ในแต่ละข้อกระทง
5. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นของผู้เข้าอบรมบัณฑิตและผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต ระหว่างผู้มีอาชีพครูและอาชีพอื่น ๆ โดยใช้ค่าที (T - test)
6. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นของอาจารย์ ผู้เข้าอบรม และบัณฑิต โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (Oneway Analysis of Varaince) และทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

สรุปผลการวิจัย

1. ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการที่กำหนดไว้ มีความสอดคล้องกับหน้าที่หลักของพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 และพระราชบัญญัติวิทยาลัยครูฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2527 มาตรา 5 และสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2524) และระยะที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) อีกด้วย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติทั้งระยะที่ 4 และระยะที่ 5 ตลอดจนนโยบายของกรมการฝึกหัดครู ดังนั้นในด้านวัตถุประสงค์ของโครงการจึงมีความสอดคล้องกันกับนโยบายการศึกษาทั้งในระดับประเทศ ระดับกระทรวงและระดับกรมการฝึกหัดครูทุกประการ

2. สภาพของปัจจัย

2.1 หลักสูตรที่ใช้อบรม เป็นหลักสูตรการฝึกหัดครูระดับปริญญาตรี 2 ปีหลัง โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ผู้อบรม เป็นคนดี เป็นครูดี และมีความรู้ดี ตลอดจนส่งเสริมความถนัดทางการงานที่สนใจและมุ่งสนองความต้องการของท้องถิ่น มีโครงสร้างและจำนวนหน่วยกิตที่ต้องเรียน คือ จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 70 หน่วยกิตประกอบด้วยวิชาพื้นฐานไม่น้อยกว่า 16 หน่วยกิต (ร้อยละ 22.86) วิชาชีพครูไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต (ร้อยละ 25.71) วิชาเฉพาะหรือเอก-โท ไม่น้อยกว่า 32 หน่วยกิต (ร้อยละ 45.72) และวิชาเลือกเสรีเลือกเรียนให้ครบ 70 หน่วยกิต ประมาณ 4 หน่วยกิต (ร้อยละ 5.71)

2.2 ลักษณะของผู้เข้าอบรม พบว่า

2.2.1 อาชีพ ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่มีอาชีพครู (ร้อยละ 45.9) รองลงมาได้แก่อาชีพข้าราชการที่ไม่ใช่ครู (ร้อยละ 23.8) ทหาร/ตำรวจ (ร้อยละ 15.5) พนักงานรัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 8.3) และอาชีพอื่น ๆ (ร้อยละ 6.6) ตามลำดับ

2.2.2 วุฒิเดิมของผู้เข้าอบรม ส่วนใหญ่มีวุฒิป.กศ.สูง (ร้อยละ 43.6) รองลงมาก็คือวุฒิป.วส. (ร้อยละ 37.6) สำหรับอายุของผู้เข้าอบรมที่มีอาชีพครู ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 21 - 30 ปี และอายุของผู้เข้าอบรมที่มีอาชีพอื่น ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 21 - 30 ปี เช่นเดียวกัน ส่วนประสบการณ์การทำงานหรืออายุราชการ ผู้เข้าอบรมที่มีอาชีพครูและผู้เข้าอบรมที่มีอาชีพอื่นตรงกันคือส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 1 - 5 ปี

2.2.3 เพศของผู้เข้าอบรม ผู้อบรมที่มีอาชีพครู พบเพศหญิงมากกว่าชาย ตรงกันข้ามกับผู้อบรมที่มีอาชีพอื่น พบเพศชายมากกว่าเพศหญิง

2.3 ลักษณะของอาจารย์ พบว่า

2.3.1 คุณวุฒิของอาจารย์ ส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาโท รองลงมาคือปริญญาตรี และปริญญาเอก เมื่อคิดเป็นสัดส่วนระหว่างปริญญาตรี โท และเอก จะได้ 3.9 : 5.6 : 0.5 ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของอุดมศึกษา

2.3.2 ประสบการณ์การสอนหรืออายุราชการ มากกว่าครึ่งหนึ่งของอาจารย์ทั้งหมดมีประสบการณ์การสอน 11 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไปตามลำดับ ส่วนอายุอาจารย์ส่วนใหญ่มีอายุในช่วง 31 - 40 ปี และ 41 - 50 ปีตามลำดับ

2.3.3 วิชาที่สอน วิชาที่อาจารย์สอนในโครงการ อ.ค.ป.เกือบทั้งหมดเป็นวิชาเดียวกันกับภาคปกติ (ร้อยละ 89.1) จำนวนชั่วโมงที่สอนในภาค อ.ค.ป.

ส่วนใหญ่จะสอนระหว่าง 1 - 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และมีน้อยคนที่สอนระหว่าง 16 - 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ สำหรับในภาคปรกคณาจารย์ส่วนใหญ่สอนระหว่าง 6 - 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

3. กระบวนการดำเนินการอบรม

3.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เข้าอบรมที่มีอาชีพครูกับผู้เข้าอบรมที่มีอาชีพอื่นทางด้านเนื้อหาวิชาที่ใช้อบรม ด้านผู้สอน ด้านผู้อบรมและด้านการบริการสวัสดิการของวิทยาลัย ดังนี้

3.1.1 ด้านเนื้อหาวิชา พบว่า ผลรวมของความคิดเห็น ด้านเนื้อหาวิชาที่ใช้อบรมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระดับ .05 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า เรื่องควรเพิ่มเนื้อหาวิชาเอกให้เข้มข้นขึ้น มีความคิดเห็นแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระดับ .01 และเรื่องเนื้อหาวิชาเอกเหมาะสมที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในหน่วยงานได้กับควรปรับหลักสูตรสำหรับผู้เข้าอบรม อ.ค.ป. โดยเฉพาะ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3.1.2 ด้านผู้สอน พบว่า ผลรวมความคิดเห็นด้านผู้สอนมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระดับ .05 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแม้ว่าจะพบความแตกต่างของความคิดเห็นในเรื่องเตรียมการสอน เรื่องเอาใจใส่ต่อการสอนและความยุติธรรมในการประเมินผลอย่างมีนัยสำคัญระดับ .05 ก็ตาม แต่ความคิดเห็นของผู้เข้าอบรมทั้งสองอาชีพ เห็นด้วยในระดับค่อนข้างมากเกือบทุกเรื่อง

3.1.3 ด้านผู้เข้าอบรม พบว่าผลรวมความคิดเห็นด้านผู้เข้าอบรม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระดับ .01 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่าเรื่องเนื้อหาวิชาที่เรียนตรงหรือใกล้เคียงกับสายงานที่ปฏิบัติมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระดับ .01 และเรื่องมีเวลาศึกษาเล่าเรียนอย่างเพียงพอแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3.1.4 ด้านการบริการและสวัสดิการ ไม่พบความแตกต่างในผลรวมความคิดเห็นทางด้านการบริการและสวัสดิการ ส่วนในรายละเอียดพบว่าเรื่องได้รับความสะดวกในการลงทะเบียนและเรื่องได้รับข่าวสารจากวิทยาลัยสม่ำเสมอแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระดับ .05 แต่ความคิดเห็นของผู้อบรมทั้งสองอาชีพในด้านนี้ โดยทั่วไปจะอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยน้อยและปานกลางค่อนข้างน้อยเกือบทุกเรื่อง

3.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีอาชีพครูกับบัณฑิตที่มีอาชีพอื่น ทางด้านเนื้อหาวิชาที่ใช้อบรม ด้านผู้สอน ด้านผู้อบรม และด้านการบริการสวัสดิการ ดังนี้

3.2.1 ด้านเนื้อหาวิชาที่ใช้อบรม ไม่พบความแตกต่างของความคิดเห็นทางด้านนี้ทุก ๆ เรื่อง เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่าบัณฑิตทั้งสองอาชีพ เห็นด้วยในระดับค่อนข้างมากเกือบทุกเรื่อง ยกเว้นเรื่องควรปรับหลักสูตรสำหรับผู้เข้าอบรม อ.ค.ป. โดยเฉพาะบัณฑิตอาชีพอื่น เห็นด้วยในระดับมาก

3.2.2 ด้านผู้สอน ไม่พบความแตกต่างในผลรวมของความคิดเห็นด้านนี้ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่ามีความแตกต่างในเรื่องมีความประพฤดีเรียบร้อยเหมาะสมเป็นครู อย่างมีนัยสำคัญระดับ .05 และถ้าพิจารณาระดับความคิดเห็นทั้งหมด พบว่าบัณฑิตทั้งสองอาชีพ เห็นด้วยระดับค่อนข้างมากในทุกเรื่องเกี่ยวกับผู้สอนในโครงการ

3.2.3 ด้านผู้อบรม ไม่พบความแตกต่างในผลรวมของความคิดเห็นด้านนี้ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่ามีความแตกต่างในเรื่องเนื้อหาวิชาที่เรียนตรงกับสายงานที่ปฏิบัติอยู่อย่างมีนัยสำคัญระดับ .05 และระดับความคิดเห็นทั้งหมดทางด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง

3.2.4 ด้านการบริการและสวัสดิการ ไม่พบความแตกต่างของความคิดเห็นในทุกด้าน แต่ระดับความคิดเห็นของบัณฑิตทั้งสองอาชีพโดยส่วนรวม อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยเฉพาะในเรื่องความสะดวกในการลงทะเบียน การชำระเงิน และได้รับข่าวสารจากวิทยาลัย นั้น ความคิดเห็นของบัณฑิตทั้งสองอาชีพอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อยและปานกลางค่อนข้างน้อย

3.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ได้แก่ ผู้เข้าอบรม บัณฑิต และอาจารย์ เกี่ยวกับการดำเนินการอบรมในแต่ละด้าน ได้แก่ เนื้อหาวิชาที่ใช้อบรม ด้านผู้สอน ด้านผู้อบรม และด้านบริการสวัสดิการ ดังต่อไปนี้

3.3.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวด้านเนื้อหาวิชาที่ใช้อบรมระหว่างผู้เข้าอบรม บัณฑิต และอาจารย์ พบว่ามีความแตกต่างในเรื่องควรปรับหลักสูตรสำหรับผู้เข้าอบรม อ.ค.ป. โดยเฉพาะอย่างมีนัยสำคัญระดับ .05 โดยอาจารย์เห็นว่าควรปรับหลักสูตรสำหรับผู้เข้าอบรม โดยเฉพาะมากกว่าความเห็นของผู้เข้าอบรม ส่วนบัณฑิตมีความเห็นไม่ต่างจากกลุ่มอื่น และพบความแตกต่างในเรื่องควรเพิ่มเนื้อหาวิชาเอกให้เข้มข้น เรื่องวิชาการศึกษาสามารถเพิ่มพูนคุณภาพในการประกอบอาชีพและมีคุณค่าต่อการดำรงชีวิต อย่างมีนัยสำคัญระดับ .05

3.3.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวด้านผู้สอนระหว่างผู้เข้าอบรม บัณฑิต และอาจารย์ พบว่ามีความแตกต่างในเรื่องการวางแผนการสอน เรื่องการ

เอาใจใส่ต่อการสอน เรื่องความยุติธรรมในการประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญระดับ .01 และ มีความแตกต่างในเรื่องมีความรู้ในวิชาที่สอนอย่างดี อย่างมีนัยสำคัญระดับ .05 โดยทุกเรื่อง ความเห็นของอาจารย์อยู่ในระดับสูงมากกว่าความเห็นของบัณฑิตและผู้เข้าอบรม

3.3.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวด้านผู้เข้าอบรม ระหว่างผู้เข้าอบรม บัณฑิต และอาจารย์ พบว่ามีความแตกต่างในเรื่องความรู้พื้นฐานใกล้เคียงกัน มีเวลาศึกษาเล่าเรียน และสามารถเรียนตามหลักสูตรได้ไม่มีปัญหา อย่างมีนัยสำคัญระดับ .01 โดยอาจารย์เห็นว่าผู้เข้าอบรมมีความรู้พื้นฐานใกล้เคียงกันน้อยกว่าความเห็นของผู้เข้าอบรมและบัณฑิต และบัณฑิตเห็นว่าผู้เข้าอบรมมีเวลาศึกษาเล่าเรียนมากกว่าความคิดเห็นของผู้เข้าอบรม และบัณฑิตเห็นว่าผู้เข้าอบรมสามารถเรียนตามหลักสูตรได้มากกว่าความคิดเห็นของอาจารย์

3.3.4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวด้านการบริการและสวัสดิการ ระหว่างผู้เข้าอบรม บัณฑิต และอาจารย์พบว่ามีความแตกต่างในเรื่องได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ที่ปรึกษา เรื่องบรรยากาศในการเรียน เรื่องควรจัดอบรมเฉพาะเสาร์-อาทิตย์อย่างมีนัยสำคัญระดับ .01 และมีความแตกต่างในเรื่องได้รับข่าวสารจากวิทยาลัย เรื่องวิทยาลัยรักษาทรัพย์สินและความปลอดภัยแก่ผู้อบรม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะพบความแตกต่างในเรื่องต่าง ๆ อย่างมีนัยสำคัญ แต่ถ้าพิจารณาระดับความคิดเห็นโดยส่วนรวมแล้ว พบว่าเกือบทุกเรื่องอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยปานกลางค่อนข้างน้อย ยกเว้นเรื่องเดียวคือควรจัดอบรมเฉพาะตอนเย็นวันราชการเท่านั้น ที่ระดับความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยค่อนข้างมากทุกกลุ่มอาชีพ

3.4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ด้านผลรวมความคิดเห็นของการจัดการอบรม อ.ค.ป. ระหว่างผู้เข้าอบรม บัณฑิต และอาจารย์ พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า

3.4.1 ด้านเนื้อหาวิชาที่ผู้อบรม ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ แต่เมื่อพิจารณาน้ำหนักความคิดเห็นพบว่า อยู่ในระดับเห็นด้วยค่อนข้างมากทั้งสามกลุ่ม

3.4.2 ด้านผู้สอน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระดับ .01 โดยอาจารย์เห็นว่า ผู้สอนในโครงการมีความรู้ มีการวางแผน มีเทคนิคเอาใจใส่ต่อการสอน มีความประพฤติเรียบร้อยและมีความยุติธรรมในการประเมินผลดีกว่าความคิดเห็นของบัณฑิต ส่วนความเห็นของผู้เข้าอบรมไม่แตกต่างจากกลุ่มอื่น

3.4.3 ด้านผู้เข้าอบรม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระดับ .01 โดยอาจารย์เห็นว่าผู้เข้าอบรมมีความรู้ใกล้เคียงกัน มีเวลาในการศึกษา เรียนได้ตามหลักสูตร และวิชาที่เรียนใกล้เคียงกับงานที่ทำอยู่ น้อยกว่าความคิดเห็นของผู้เข้าอบรมและบัณฑิต

3.4.4 ด้านการบริการและสวัสดิการ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยบัณฑิตเห็นว่าการจัดบริการและสวัสดิการของวิทยาลัยโดยรวมดีกว่าความเห็นของผู้อบรม ส่วนความเห็นของอาจารย์ไม่ต่างจากกลุ่มอื่น

4. ผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต

4.1 ลักษณะของบัณฑิต อาชีพของบัณฑิตเกือบครึ่งหนึ่งเป็นครู (ร้อยละ 47.4) รองลงมาคือทหาร/ตำรวจ ข้าราชการไม่ใช่ครู พนักงานรัฐวิสาหกิจ ตามลำดับ สำหรับอายุราชการส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 6 - 10 ปี ส่วนการเปลี่ยนแปลงของตำแหน่งหลังจากการอบรม พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือหลังจากสำเร็จการอบรมแล้วมีผู้ได้รับตำแหน่งบริหารเพิ่มขึ้น ส่วนตำแหน่งสอนหรืออบรมลดลง

4.2 ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาต่อผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต พบว่าอยู่ในระดับสูงทุกด้าน โดยเฉพาะด้านความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น

4.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาต่อผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตที่มีอาชีพครู และบัณฑิตอาชีพอื่น พบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในทุกด้าน

5. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เรียงตามลำดับความถี่จากสูงลงไปหาต่ำในแต่ละด้าน ดังนี้ คือ

5.1 ด้านเนื้อหาวิชาที่ใช้อบรม

- (1) ควรเพิ่มความรู้เนื้อหาวิชาเอกให้มากกว่าเดิม
- (2) ควรจัดเนื้อหาที่เรียนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันโดยใช้

เทคโนโลยีมาเป็นสื่อ

- (3) ควรเปิดวิชาที่เหมาะสมกับผู้เรียน โดยใช้สามารถนำไปใช้ได้

5.2 ด้านผู้สอน

- (1) วิธีสอนของอาจารย์บางท่านยังไม่ดีพอ
- (2) การคัดเกรดยังไม่ยุติธรรม
- (3) อาจารย์บางท่านเห็นแก่ตัว

5.3 ด้านผู้เข้าอบรม

- (1) ผู้เข้าอบรมจำนวนมากไม่ค่อยสนใจในการศึกษาและไม่ตรงต่อเวลา
- (2) อาจารย์และนักศึกษาควรมีความสัมพันธ์กันมากกว่านี้
- (3) ผู้เข้าอบรมควรมีคุณธรรมและระเบียบให้มากกว่านี้

5.4 ด้านการบริการและสวัสดิการ

- (1) ห้องทะเบียนไม่มีความพร้อม การปฏิบัติงานไม่มีหลักเกณฑ์ พูดยาไม่ดี
- (2) โรงอาหารไม่สะอาด ควรมีอาหารอิสลามด้วย
- (3) ควรปรับปรุงด้านการอำนวยความสะดวก เช่น ห้องน้ำ น้ำดื่ม

ไม่ดี

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านวัตถุประสงค์ของโครงการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ พบว่ามีความสอดคล้องกับนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 และฉบับที่ 5 ตลอดจนภาระหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2518 และ ฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2527 ซึ่งผลการวิเคราะห์ครั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของจำเนียร สุขหลายและนวลฉวี สุขหลาย ในปี 2525 ในแง่วัตถุประสงค์ของโครงการ อ.ค.ป. ของวิทยาลัยครูเทพสตรีกำหนดไว้ว่ามีความสอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ ระดับกระทรวง และระดับกรมเป็นอย่างดี (จำเนียร สุขหลายและนวลฉวี สุขหลาย, 2525 : 66) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการกำหนดโครงการใด ๆ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการจะต้องยึดถือตามแผนและนโยบายของหน่วยงานระดับสูงขึ้นไปที่ควบคุมอยู่เป็นบรรทัดฐานเสมอ ในลักษณะเช่นนี้นับว่าเป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้กันทั่วไปในวงราชการ

2. หลักสูตรที่เข้าอบรม พบว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรต้องการให้ผู้สำเร็จการศึกษาออกไปเป็นคนดี ครุดี ความรู้ดีและมีความถนัดทางการงานที่เขาสนใจ จะเห็นว่าวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้นอกจากจะเน้นให้เป็นคนที่มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพครูแล้ว ยังมุ่งหวังที่จะให้ผู้สำเร็จการศึกษาอบรมออกไปเป็นคนดีของสังคมอีกด้วย จากการศึกษาพบว่าผู้บังคับบัญชาเห็นว่าผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตหลังจากสำเร็จการอบรมไปแล้ว อยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกด้าน โดยเฉพาะด้านความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น นั่นก็แสดงให้เห็นว่าบัณฑิตที่สำเร็จการอบรมไปแล้ว กลับไปทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นคนดี มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์สุจริต

สำหรับโครงสร้างของหลักสูตรกำหนดให้ผู้เรียน เรียนในระดับปริญญาตรี 2 ปีหลัง ซึ่งประกอบด้วยวิชาพื้นฐานทั่วไป วิชาชีพรู วิชาเฉพาะ (เอก-โท) วิชาเลือกเสรีและผู้เรียน จะต้องเรียนรวมกันไม่น้อยกว่า 70 หน่วยกิต เป็นที่น่าสังเกตว่าหลักสูตรนี้มีโครงสร้างที่ครบถ้วน ตามรูปแบบของหลักสูตรอุดมศึกษาทั่วไป (ไพฑูริย์ ลินลารัตน์, 2524 : 23) และแตกต่างจากหลักสูตร การศึกษาระดับเทียบ 4 ปีของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งผู้เรียนระดับปริญญาตรี 2 ปีหลัง จะต้องเรียนไม่น้อยกว่า 80 หน่วยกิต และไม่ต้องเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไป (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2527 : 144) ส่วนวิชาชีพรู วิชาเอก-โท และวิชาเลือกเสรีเรียนเหมือนกัน

3. ด้านผู้เข้ารับการอบรม พบว่าเกือบครึ่งหนึ่งมีอาชีพครู รองลงมาคือข้าราชการที่ไม่ใช่ครู ทหาร/ตำรวจ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ตามลำดับ ซึ่งตรงกับผลการศึกษาของปรารณานาชัยสิทธิ์ ในปี 2528 ที่ว่าผู้เข้ารับการอบรมในวิทยาลัยครูกลุ่มที่ 8 มีอาชีพครูมากที่สุด สำหรับวุฒิเดิม พบว่าส่วนใหญ่คือ ป.กศ.สูง และผลการศึกษาพบว่าผู้เข้าอบรมมีวุฒิ ป.วส. ถึงร้อยละ 37.6 จึงอาจกล่าวได้ว่าบุคลากรที่เข้ารับการอบรมเกินกว่าครึ่งหนึ่งไม่ได้เป็นครู และมีจำนวนไม่น้อยที่เป็นทหาร/ตำรวจ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ ซึ่งบุคคลเหล่านี้เมื่อสำเร็จการอบรมไปแล้ว อาจจะนำความรู้ทางวิชาชีพครูที่ได้ศึกษาอบรมไปใช้ไม่มากนัก หรืออีกนัยหนึ่งหลักสูตรที่ใช้อบรมในขณะนี้คงไม่อาจสนองต่ออาชีพของผู้อบรมมากนัก ยกเว้นผู้ที่มีอาชีพครูเท่านั้น

ปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอนในโครงการ พบว่าประสบการณ์ในการสอนส่วนมาก 11 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป ใกล้เคียงกับผลการศึกษาของจำเนียร สุขหลายและนวลฉวี สุขหลาย ในปี 2525 เกี่ยวกับสถานภาพของอาจารย์ที่สอนในวิทยาลัยครูลพบุรี พบว่าส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอนระหว่าง 6 - 15 ปี จนถึง 36 ปีขึ้นไป สำหรับวุฒิเมื่อคิดเป็นสัดส่วนระหว่างปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก จะได้ 3.9 : 5.6 : 0.5 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานทางด้านคุณวุฒิขั้นต่ำของอุดมศึกษา คือ 3.5 : 5 : 1.5 (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519 : 8) อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณา ด้านวิชาที่สอนพบว่าอาจารย์เกือบทั้งหมดสอนนักศึกษาภาค อ.ค.ป. และภาคปริกติในวิชาเดียวกัน จำนวนชั่วโมงที่สอนภาค อ.ค.ป. ระหว่าง 1 - 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และสอนภาคปริกติระหว่าง 6 - 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ จะเห็นได้ว่าถึงแม้คุณวุฒิของอาจารย์จะไม่ครบตามมาตรฐานของอุดมศึกษาก็ตามแต่ถ้าพิจารณาถึงประสบการณ์การสอนที่ยาวนาน และวิชาที่สอนก็เป็นวิชาเดียวกันกับวิชาที่สอนภาคปริกติ รวมถึงจำนวนชั่วโมงที่สอนมีไม่สูงนัก จึงอาจ

กล่าวได้ว่าปัจจัยด้านตัวอาจารย์สามารถเอื้ออำนวยต่อโครงการได้เป็นอย่างดี

4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เข้าอบรมที่มีอาชีพครูกับผู้เข้าอบรมที่มีอาชีพอื่นและบัณฑิตที่มีอาชีพครูกับบัณฑิตที่มีอาชีพอื่น

4.1 ด้านเนื้อหาวิชาที่ใช้อบรม พบว่าความเห็นของผู้เข้าอบรมที่มีอาชีพครูกับอาชีพอื่น โดยส่วนรวมแตกต่างกัน โดยพบว่าผู้เข้าอบรมอาชีพครูเห็นว่า เนื้อหาวิชาที่ใช้อบรมเหมาะสมมากกว่าความเห็นของผู้เข้าอบรมอาชีพอื่น (ดูรายละเอียดในตารางที่ 10 บทที่ 4) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรที่ใช้อบรม เป็นหลักสูตรที่ผลิตคนไปเป็นครูโดยเฉพาะ ผู้เข้าอบรมที่มีอาชีพครูจึงเห็นว่าเนื้อหาวิชาที่ใช้อบรมย่อมเหมาะสมและเป็นประโยชน์ตรงกับงานที่ทำอยู่มากกว่าผู้เข้าอบรมที่มีอาชีพอื่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของปรารธนา นาชัยสิทธิ์ ในปี 2528 ที่ว่า ผู้เข้าอบรมที่มีสถานภาพและวุฒิต่างกันจะมีปัญหาด้านเนื้อหาหลักสูตรและการวัดผลแตกต่างกัน สำหรับความคิดเห็นของบัณฑิตทั้งอาชีพครูและบัณฑิตอาชีพอื่น ไม่พบความแตกต่างกัน อย่างไรก็ตามถ้าพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยส่วนรวมของความคิดเห็นทางด้านเนื้อหาวิชาแล้ว ก็อยู่ในระดับค่อนข้างสูง (ดูรายละเอียดในตารางที่ 14 บทที่ 4)

4.2 ด้านผู้สอน พบว่าความคิดเห็นของผู้เข้าอบรมที่มีอาชีพครูกับอาชีพอื่น โดยส่วนรวมแตกต่างกัน ซึ่งพบว่าผู้ที่มีอาชีพครูเห็นว่าผู้สอนมีการวางแผนการสอน เอาใจใส่ต่อการเรียนการสอน มีความยุติธรรมต่อการประเมินผลมากกว่าความเห็นของผู้มีอาชีพอื่น ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ตัวผู้เข้าอบรมก็มีอาชีพครูซึ่งเป็นอาชีพเดียวกับผู้สอน จึงถือว่าเป็นคนกลุ่มเดียวกัน และเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่ได้รับจากผู้สอนคงจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่ออาชีพของตนเอง จึงหวังให้มองเห็นว่าผู้สอนทำหน้าที่การสอนได้ดีกว่า จากผลการวิจัยเปรียบเทียบทางด้านเนื้อหาวิชา พบว่า ผู้เข้าอบรมที่มีอาชีพครูเห็นว่าเนื้อหาวิชาที่ใช้อบรมให้ประโยชน์มากกว่าความเห็นของผู้เข้าอบรมที่มีอาชีพอื่น (ดูรายละเอียดในตารางที่ 10 บทที่ 4) ผลที่ได้นี้อาจช่วยสนับสนุนแนวคิดข้างต้นว่า เหตุใดผู้มีอาชีพครูจึงเห็นว่าผู้สอนทำหน้าที่สอนได้ดีกว่า

อย่างไรก็ตาม เมื่อพบว่าผู้เข้าอบรมที่มีอาชีพอื่นเห็นว่าผู้สอนยังทำหน้าที่การสอนได้ไม่ดีเมื่อเปรียบเทียบกับผู้มีอาชีพครู ในเรื่องนี้อาจารย์ผู้สอนหรือผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องน่าจะหยุดพิจารณาตนเอง ทั้งนี้เพราะผู้มีอาชีพอื่น ถือว่าเป็นคนนอกวงการ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์เขามีโอกาสนำไปเปรียบเทียบกับสถาบันหรือหน่วยงานอื่น ดังนั้นความคิดเห็นของเขาน่าจะมีความหมาย

4.3 ด้านผู้เข้าอบรม พบว่าความคิดเห็นของผู้เข้าอบรมที่มีอาชีพครูกับอาชีพอื่น โดยส่วนรวมแตกต่างกัน ซึ่งพบว่าผู้มีอาชีพครูเห็นว่าผู้เข้ารับการอบรมในโครงการมีเวลาศึกษาเล่าเรียนอย่างเพียงพอและเนื้อหาที่เรียนใกล้เคียงกับงานที่ทำอยู่ มากกว่าความเห็นของผู้มีอาชีพอื่น ที่เป็นเช่นนี้ผู้วิจัยคิดว่าน่าจะมาจากลักษณะของงานที่ปฏิบัติอยู่ เพราะครูที่สอนในกรุงเทพมหานครหรือจังหวัดใกล้เคียง ส่วนใหญ่จะมีการสอนเป็นรายชั่วโมงต่อสัปดาห์ ดังนั้นจะมีช่วงเวลาดูหนึ่งที่ไม่ได้สอน จึงมักจะเอาเวลาเหล่านั้นมาใช้ประโยชน์ในการศึกษาอบรมและงานสอนของครูก็เอื้อต่อหลักสูตรที่ศึกษาอบรมอยู่แล้ว ส่วนผู้ที่มีอาชีพอื่น ลักษณะงานโดยทั่วไปมักจะทำตามเวลาปฏิบัติงานจึงทำให้พวกเขา รู้สึกว่ามีเวลาในการศึกษาเล่าเรียนไม่ได้เต็มที่ สำหรับเรื่องที่มีอาชีพครูเห็นว่าเนื้อหาวิชาที่เรียนตรงกับสายงานนั้น ก็เพราะว่าหลักสูตรที่เรียนอยู่คือหลักสูตรสายวิชาชีพครู ผู้ที่มีอาชีพครูย่อมนำไปใช้ประโยชน์ได้โดยตรง

อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยพบว่า ผู้เข้าอบรมเกินกว่าครึ่งหนึ่งไม่ได้มาจากอาชีพครู (ดูรายละเอียดตารางที่ 4 บทที่ 4) และผู้ที่ไม่ใช่ครูยังมีความเห็นว่าเนื้อหาวิชาที่เรียนไม่ตรงกับสายงานที่ทำอยู่ เรื่องนี้น่าจะช่วยชี้ให้เห็นว่า หลักสูตรสายวิชาชีพครูที่กำลังใช้อบรมอยู่ในปัจจุบันนี้น่าจะมีปัญหา และควรทบทวนมาพิจารณาอย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่ง

4.4 ด้านบริการและสวัสดิการ พบว่าความคิดเห็นของผู้เข้าอบรมและบัณฑิต ทั้งอาชีพครูและอาชีพอื่น โดยส่วนรวมไม่มีความแตกต่างกัน แต่ถ้าพิจารณาในรายละเอียดจะพบว่าค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในเกือบทุกเรื่องในค่านี้อยู่ในระดับปานกลางไม่ว่าเรื่องความสะดวกในการลงทะเบียน การชำระเงิน ข้าราชการจากวิทยาลัย การได้รับความช่วยเหลือและการพบปะกับอาจารย์ที่ปรึกษา (ดูรายละเอียดในตารางที่ 13 และ 17 บทที่ 4) จากผลการวิเคราะห์ครั้งนี้พบว่าสอดคล้องกับการศึกษาของประดิษฐ์ สรรพช่าง 2525 : 25, ราไพ บริสุทธิ์ และคณะ 2526 : 65, ชูศักดิ์ เอกเพชร และคณะ 2527 : 78 และปรารธนา นาชัยสิทธิ์ 2528 : 90. ที่ว่าควรปรับปรุงในด้านการบริการและสวัสดิการของวิทยาลัยให้มากที่สุด ในด้านข่าวสารประชาสัมพันธ์ ระบบการลงทะเบียน และอยากให้อาจารย์ที่ปรึกษาพบปะแนะนำแก่ผู้เข้าอบรมให้มากกว่าที่เป็นอยู่

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เข้าอบรมและบัณฑิตทั้งสองอาชีพ จะเห็นว่าผู้เข้าอบรมอาชีพครูมีความเห็นในด้านเนื้อหาที่เข้าอบรม ด้านผู้สอน ด้านผู้เข้าอบรมดีกว่าความเห็นของผู้เข้าอบรมที่มีอาชีพอื่น แสดงว่าผู้เข้าอบรมที่เป็นครูมองเห็นว่าการดำเนินโครงการอบรมทั้งสามด้านดังกล่าว ทางวิทยาลัยครูได้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าความเห็น

ของผู้เข้าอบรมอาชีพอื่น . แต่ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นทั้งสามด้านข้างต้นอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ทั้งบัณฑิตและผู้เข้าอบรม จึงอาจกล่าวได้ว่า การดำเนินโครงการทั้งด้านเนื้อหาวิชา ด้านผู้สอน ด้านผู้เข้าอบรม อยู่ในระดับดี ถึงแม้ว่าจะพบความแตกต่างของความคิดเห็นของผู้เข้าอบรม ทั้งสองอาชีพก็ตาม ส่วนการดำเนินโครงการในด้านการบริการสวัสดิการนั้น ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำเกือบทุกด้านและทุกกลุ่มอาชีพ ดังนั้นจึงถือว่าการดำเนินโครงการด้านบริการและสวัสดิการอยู่ในระดับไม่ดีนัก

5. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เข้าอบรม บัณฑิตและอาจารย์

5.1 ด้านเนื้อหาวิชา ไม่พบความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างผู้เข้าอบรม บัณฑิต และอาจารย์ในผลรวมทางด้านเนื้อหาวิชา แต่พบความแตกต่างในรายละเอียด เรื่อง การปรับหลักสูตร โดยอาจารย์เห็นว่าควรปรับหลักสูตรสำหรับผู้เข้าอบรมโดยเฉพาะมากกว่า ความคิดเห็นของผู้เข้าอบรม จากข้อมูลดังกล่าว อาจเป็นเพราะว่าอาจารย์ผู้สอนมักจะมีโอกาสศึกษาคลุกลีอยู่กับหลักสูตรต่าง ๆ อยู่เสมอ ทั้งยังได้เคยสอนนักศึกษาหลายกลุ่ม จึงทำให้อาจารย์มองเห็นปัญหาการเรียนการสอนได้ชัดเจนกว่าผู้อบรม ผิดกับผู้เข้าอบรมซึ่งมีประสบการณ์ทางด้านนี้น้อยกว่าอาจารย์เป็นอย่างมาก จึงอาจกล่าวได้ว่าความคิดเห็นของอาจารย์น่าจะมีส่วนช่วยสนับสนุนโครงการอบรม อ.ค.ป.ไปในทางที่ดี

5.2 ด้านผู้สอน พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระดับ .01 ในผลรวมทางด้านนี้ โดยอาจารย์เห็นว่าผู้สอนมีความรู้ มีการวางแผน มีเทคนิค มีความประพฤติกและมี ความยุติธรรมในการประเมินผลมากกว่าความคิดเห็นของบัณฑิต จากข้อมูลดังกล่าวอาจเป็น เพราะเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่มักจะเข้าข้างตัวเองอยู่เสมอ แต่จากการพิจารณาค่าเฉลี่ย ของผู้อบรมและบัณฑิต ก็อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง จึงอาจกล่าวได้ว่าแม้ความคิดเห็นจะแตกต่างกัน แต่ถ้าพิจารณาโดยส่วนรวมก็จะพบว่าผู้สอนมีความรู้ความสามารถและความประพฤติอยู่ในเกณฑ์ ค่อนข้างดี

อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของบัณฑิตน้อยกว่าความคิดเห็นของอาจารย์และผู้เข้าอบรมอย่างมีนัยสำคัญเกือบทุกเรื่อง เช่น ผู้สอนมีความรู้ในวิชาที่ สอนอย่างดี มีการวางแผนการสอนอย่างดี เอาใจใส่ต่อการสอน และยุติธรรมต่อการประเมินผล ทุกเรื่องที่ยกมานี้บัณฑิตเห็นว่า อาจารย์ผู้สอนยังทำหน้าที่ได้ไม่ดี โดยทั่วไปแล้วลักษณะของสังคม ไทย คิษย์ยอมให้ความเคารพนับถือต่อครูอาจารย์ที่ได้สั่งสอนวิชาความรู้ให้ แต่ผลจากการวิจัย กลับพบว่า ลูกศิษย์ที่สำเร็จไปแล้วกลับมองเห็นข้อบกพร่องอย่างมากมายของตัวครูอาจารย์ จึง

เป็นเรื่องที่กรรมการฝึกหัดครุควรจะนำมาพิจารณา ทบทวน ถึงการปฏิบัติหน้าที่ของครูอาจารย์ในวิทยาลัยครุว่า เหมาะสมเพียงใด

5.3 ด้านผู้เข้าอบรม พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระดับ .01 โดยอาจารย์เห็นว่าผู้เข้าอบรมมีความรู้ใกล้เคียงกัน มีเวลาในการศึกษาเล่าเรียน สามารถเรียนได้ตามหลักสูตร และวิชาที่เรียนใกล้เคียงกับงานที่ทำน้อยกว่าความเห็นของผู้เข้าอบรมและบัณฑิต จากข้อมูลที่ค้นพบตรงกับผลการศึกษาของชูศักดิ์ เอกเพชรและคณะในปี 2525 ที่ว่าความเห็นของผู้ให้การฝึกอบรม (อาจารย์) เกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อผู้เข้ารับการอบรม พบว่าพื้นฐานความรู้เดิมระดับความสามารถ ความตั้งใจในการฝึกอบรม และความเพียรพยายามของผู้เข้าฝึกอบรม อยู่ในเกณฑ์ไม่น่าพอใจ สำหรับผู้เข้าอบรมและบัณฑิตประเมินตัวเองในระดับปานกลาง จากข้อมูลที่ว่า อาจารย์มีความเห็นด้วยในระดับน้อยนั้น อาจเป็นเพราะว่าตัวอาจารย์เองเป็นผู้สอนที่มีประสบการณ์อย่างดีและทราบพื้นฐานของผู้เข้าอบรม ว่ามีลักษณะแตกต่างหรือใกล้เคียงกันเพียงใด คำตอบของอาจารย์น่าจะเชื่อถือได้ในแง่ของประสบการณ์ที่ได้กล่าวแล้ว จึงอาจสรุปได้ว่า ผู้เข้าอบรมในโครงการ อ.ค.ป. มีปัญหาพื้นฐานหลายอย่างที่ต้องได้รับการปรับปรุง ทั้งทางด้านความรู้พื้นฐานที่ใกล้เคียงกัน เวลาเรียน ความสามารถในการเรียน และวิชาที่เรียนตรงกับสายงานที่ทำ

5.4 ด้านการบริการและสวัสดิการ พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระดับ .01 โดยผู้เข้าอบรมเห็นว่าการบริการและสวัสดิการที่ทางวิทยาลัยจัดให้ด้นน้อยกว่าความคิดเห็นของบัณฑิต ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้เข้าอบรม เป็นกลุ่มที่อยู่ในสถานการณ์ปัจจุบัน สภาพความเป็นจริงของการให้บริการ สวัสดิการย่อมสร้างความประทับใจทั้งแง่บวกและแง่ลบ ดังนั้นผลของความคิดเห็นที่ปรากฏออกมาจึงน่าเชื่อถือได้มากกว่า อีกประการหนึ่งค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นทางด้านนี้ของทั้งสามกลุ่มอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ จึงอาจสรุปได้ว่า การให้บริการและสวัสดิการของวิทยาลัยในโครงการ อ.ค.ป. ยังอยู่ในเกณฑ์ไม่ดีนัก จึงต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไข

6. ผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต พบว่า

6.1 อาชีพของบัณฑิตเกือบครึ่งหนึ่งเป็นครู (ร้อยละ 47.4) รองลงมาคือทหาร/ตำรวจ ข้าราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ ตามลำดับ เป็นที่น่าสังเกตว่าอาชีพของบัณฑิตที่สำเร็จการอบรมไปแล้ว ซึ่งได้รับพระราชทานปริญญาบัตร ในปี 2527 และอาชีพของผู้เข้าอบรมในโครงการ (ดูรายละเอียดจากตารางที่ 4 บทที่ 4) ถึงแม้จะพบว่ามียาชีพครูมาก

ที่สุดก็ตาม แต่รวมแล้วไม่ถึงครึ่งของจำนวนทั้งหมด จำนวนที่เหลือคือผู้เข้าอบรมและบัณฑิตครูที่มีอาชีพอื่นมีจำนวนมากเกินครึ่ง เรื่องนี้น่าจะมีการพิจารณาหาหนทางถึงความเหมาะสมไม่ว่าการรับเข้าอบรมหรือการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับกลุ่มประชากรที่เป็นอยู่

สำหรับการเปลี่ยนแปลงของตำแหน่งหลังการอบรมไปแล้ว พบว่าบัณฑิตมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งไปจากเดิม กล่าวคือหลังสำเร็จการอบรมแล้ว มีผู้ได้รับตำแหน่งบริหารเพิ่มขึ้น ตำแหน่งสอนหรืออบรมลดลง ซึ่งข้อมูลที่ค้นพบนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของฝ่ายประชาสัมพันธ์ กรมการฝึกหัดครู ในปี พ.ศ. 2524 ที่ว่า ข้าราชการที่ลามาศึกษาต่อในวิทยาลัยครูเมื่อสำเร็จปริญญาตรีไปแล้ว กลับไปทำงานในตำแหน่งเดิมร้อยละ 49.83 ทำงานในตำแหน่งเดิมแต่รับผิดชอบมากขึ้นร้อยละ 31.47 ทำงานในตำแหน่งสูงขึ้นร้อยละ 13.60 และเปลี่ยนงานใหม่ร้อยละ 5.08 (กรมการฝึกหัดครู, 2524 : 23)

6.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา ต่อผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตที่มีอาชีพครูกับอาชีพอื่น พบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทุก ๆ ด้าน และความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาต่อผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต พบว่าอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกด้าน โดยเฉพาะด้านความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น จากข้อมูลข้างต้นอาจกล่าวได้ว่าผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตทั้งอาชีพครูและอาชีพอื่นต่างมีความเห็นตรงกันว่าบัณฑิตที่สำเร็จการอบรมจากโครงการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการไปแล้ว โดยส่วนรวมมีความรู้ความสามารถและความประพฤติอยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ กรมการฝึกหัดครู ปี พ.ศ. 2524 : 25, ส่งศรี ชมภูวงศ์ 2526 : 245, ชูศักดิ์ เอกเพชรและคณะ 2527 : 78 และปรารธนา นาชัย-สิทธิ์ 2528 : 134. กล่าวโดยสรุปคือ ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต มีความเห็นว่าหลังจากบัณฑิตสำเร็จการอบรมไปแล้วพบว่า มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน มีมนุษยสัมพันธ์ บุคลิกภาพและความรู้ความสามารถทางวิชาการสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับโครงการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ จากผลการประเมินโครงการทั้งสี่ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อม บัณฑิตเบื้องต้น กระบวนการ และการผลิต พบว่า โครงการนี้ควรจะมีการพิจารณาในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ

1.1 ด้านหลักสูตรที่ใช้อบรม จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ทั้งอาจารย์ผู้สอนและบัณฑิตเห็นควรที่จะให้มีการปรับปรุงหลักสูตร และจากการศึกษาเปรียบเทียบพบว่า ผู้เข้าอบรมและบัณฑิตอาชีพครูเห็นว่า เนื้อหาวิชาที่เรียนตรงกับสายงานที่ปฏิบัติอยู่มากกว่า ผู้เข้าอบรมและบัณฑิตอาชีพอื่น จากข้อค้นพบเหล่านี้จึงขอ เสนอแนะด้านหลักสูตรสำหรับใช้อบรม อ.ค.ป.ไว้สองแนวทางคือ

1.1.1 หลักสูตรที่ใช้อบรมครูประจำการโดยเฉพาะ (In-service training) ควรใช้หลักสูตรเดิมต่อไป คือหลักสูตรการฝึกหัดครู พ.ศ. 2519 สายวิชาชีพครู ระดับปริญญาตรี 2 ปีหลัง เพราะว่าครูที่กำลังอบรมอยู่และบัณฑิตที่มีอาชีพครูเห็นว่าเหมาะสมตรงกับสายงาน

1.1.2 หลักสูตรที่ใช้อบรมบุคลากรที่ไม่มีอาชีพครู เพื่อเพิ่มพูนวิทยฐานะ และนำความรู้ไปใช้ในหน่วยงานโดยตรง ซึ่งในปัจจุบันนี้บุคลากรเหล่านี้ได้เข้าอบรมในวิทยาลัยครู มีจำนวนมากว่าผู้มีอาชีพครู ทางกรมการฝึกหัดครูน่าจะมีการยกร่างหลักสูตรขึ้นใหม่ ให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของผู้อบรม

1.2 เนื่องจากการรับบุคลากรเข้าอบรมไม่มีการสอบคัดเลือก แต่ให้เป็นไปตามความต้องการของหน่วยงานเจ้าสังกัด จากผลการศึกษาพบว่า ผู้อบรมมีความรู้พื้นฐานแตกต่างกัน ดังนั้นวิทยาลัยครูน่าจะมีการปรับปรุงระเบียบว่าด้วยการจำแนกบุคลากรที่ผ่านและไม่ผ่านการทดสอบพื้นฐานให้ชัดเจน แล้วทำการปรับฐานกลุ่มที่ไม่ผ่านการทดสอบอย่างจริงจัง และมีระบบกว่าที่เป็นอยู่ในเวลานี้

1.3 ด้านอาจารย์ผู้สอนในโครงการ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าผู้เข้ารับการอบรมที่ไม่ใช่ครูเห็นว่า อาจารย์ผู้สอนยังทำหน้าที่การสอนได้ไม่ดี เมื่อเปรียบเทียบกับผู้เข้ารับการอบรมที่เป็นครู และบัณฑิตที่สำเร็จไปแล้วเห็นว่า อาจารย์ผู้สอนทำหน้าที่สอนไม่ดี จากข้อค้นพบเหล่านี้ กรมการฝึกหัดครูน่าจะมีการประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ที่ทำการสอนในโครงการ อ.ค.ป.บ้าง เพื่อให้อาจารย์ได้รับทราบว่าตัวเองมีประสิทธิภาพในการสอนเพียงใด ถ้ามีปัญหาจะได้ปรับปรุงแก้ไขต่อไป

1.4 ด้านการให้บริการและสวัสดิการ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งอาจารย์บัณฑิต และผู้เข้ารับการอบรมเห็นว่า การให้บริการ สวัสดิการ ของวิทยาลัยอยู่ในระดับต่ำกว่าด้านอื่น ๆ วิทยาลัยครูควรปรับปรุงการให้บริการและสวัสดิการต่าง ๆ ให้ดีขึ้นกว่าเดิมอย่างเร่งด่วน ให้เป็นระบบระเบียบและมีข้อบกพร่องน้อยกว่าที่เป็นอยู่ จากผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า

วิทยาลัยครูยังมีข้อบกพร่องในการให้บริการหลายด้าน เช่น การลงทะเบียน การชำระเงิน การประชาสัมพันธ์ และการทำหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ไม่ได้ศึกษาค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของโครงการ เพื่อให้ผลการศึกษาด้านนี้สมบูรณ์ขึ้น ควรจะมีการศึกษาทางด้านค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของโครงการ รวมทั้งค่าใช้จ่ายของผู้เข้าอบรมด้วย

2.2 ควรจะมีการศึกษาวิเคราะห์ ลักษณะของหลักสูตรที่ใช้อบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาปัจจุบันว่า มีความเหมาะสมกับกลุ่มผู้เข้าอบรมที่เป็นครูประจำการกับกลุ่มผู้เข้าอบรมที่ไม่ใช่ครูเพียงใดหรือจำเป็นต้องแยกหลักสูตรการอบรมออกจากหลักสูตรที่ใช้กับนักศึกษาภาคปรกติ(Pre-service training) ที่ใช้ร่วมกันอยู่ในปัจจุบันนี้หรือไม่

2.3 ควรมีการศึกษาและติดตามผลการทำงานของบัณฑิตอย่างละเอียดทุก ๆ ด้าน และทุกกลุ่มอาชีพ เพื่อจะได้ทราบถึงประสิทธิภาพการทำงานของแต่ละกลุ่มว่า เป็นอย่างไร และผลสัมฤทธิ์ในการทำงานของแต่ละกลุ่มมีสาเหตุมาจากหลักสูตรที่ใช้อบรมหรือไม่